

Dokumenttype	NOU 1991:31	Dokumentdato	1991-12-00
Tittel	Oslo middelaldermuseum. Senter for opplevelse, aktivitet og kunnskap.		
Utvalgsleder	Østern, Margaretha		
Utgiver	Kulturdepartementet		
Oppnevnt	1990-10-19	Sider	93
Kapittel	1 Sammendrag og konklusjon		

Utvalget foreslår at det etableres et middelaldermuseum i Gamlebyen, Oslo utfra følgende hovedbegrunnelser:

- Det rike funnmaterialet fra utgravningene i Gamlebyen representerer en nasjonal fellesverdi som bør gjøres tilgjengelig for et bredt publikum.
- Gjennom moderne formidlingsteknikker vil det kunne gis større innsikt i byens eldste historie for derigjennom å øke byens identitet som landets hovedstad.
- Gamlebyen, også kalt "Nordens Pompei" av en tidligere svensk Riksantikvar, har det største sammenhengende ruinområde av Nordens hovedsteder. Dets historie bør synliggjøres og settes inn i sin historiske sammenheng.
- Et middelaldermuseum i Gamlebyen vil kunne bli en sentral drivkraft i en snuoperasjon for å gjenreise bydelen som et godt boligområde; et hyggelig sted å være.
- Et middelaldermuseum i Gamlebyen vil gi Oslo Øst en sterkt tiltrengt turistattraksjon, som igjen vil gi grunnlag for næringsvirksomhet og økt sysselsetting.
- Middelaldermuseet representerer en mulighet for å skape et helt nytt museumskonsept i Norge og vil kunne nå grupper som sjelden besøker museer.
- Middelaldermuseet vil være et spesielt egnet kulturtilbud for barn og unge.
- Middelaldermuseets samlede tilbud vil være velegnet for fellesopplevelser for familier med store aldersvariasjoner.
- Middelaldermuseet vil kunne bidra til å trekke flere utenlandske turister til Norge.
- Middelaldermuseet vil representere en økonomisk nyskapning på kulturområdet ved at en stor, faglig godt utbygget kulturinstitusjon er beregnet å være driftsmessig selvfinansierende.

Det er utvalgets forutsetning at museet skal formidle kunnskaper om og opplevelser av middelalderen både ved omfattende forskningsbaserte utstillinger av autentisk materiale og ved opplevelser i en oppbygget middelalderby. Formidlingsteknikker fra internasjonale moderne museumssentra skal tas i bruk på en slik måte at de ulike delene av museet virker komplementerende for besøkernes, og samtidig er klargjørende m.h.t hva som er autentisk og hva som ikke er autentisk, hva som er vitenskapelig bevist og hva som er levendegjøring og illustrasjoner av hvordan vi i dag tenker oss at livet i middelalderbyen artet seg. De besøkende vil videre få en innføring i hvordan arkeologene arbeider, og vil selv få anledning til aktiv kunnskapssøking ved dataskjermer og ved utøvelse av ferdigheter som amatørarkeologer og middelalderhåndverkere i aktivitetssenteret.

Ut fra disse hovedtanker legger utvalget fram forslag til konsept for:

OSLO MIDDELALDERMUSEUM

Senter for opplevelse, aktivitet og kunnskap.

Museet foreslås å bestå av følgende enheter:

- Faste utstillinger om middelalderbyens historie, basert på utgravningsmaterialet og supplert med dataterminaler for interaktiv søking av kunnskap.
- Scenariedel der de besøkende ved en vogntur får oppleve den gjenoppbygde middelalderbyen fra omkring år 1300 med et vidt spekter av hverdagslige og dramatiske begivenheter.
- Skiftende temautstillinger om middelalderbyens historie.

- Skiftende utstillinger med ulike tema, gjerne ikke-arkeologiske.
- Aktivitetsdel med middelalderhåndverk, amatørarkeologi og EDB-terminaler.
- Auditorium for audiovisuelle program, foredrag, filmer, konserter, teater- og danseforestillinger, kongresser m.m.
- Museumskontorer med bibliotek.
- Magasin for funn fra middelalderbyen (IAKN, Oldsaksamlingen).
- Utgravningskontoret for Oslo (Riksantikvaren/Oldsaksamlingen - IAKN).
- I tillegg forbereder Universitetet i Oslo opprettelsen av et tverrfaglig senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder. Utvalget ser det som ønskelig at et slikt senter kunne få plass i museet. I dette tilfellet ville betydelig tverrfaglig kompetanse bli samlet i tilknytning til middelaldermuseet, og et slikt utvidet fagmiljø ville kunne gi grunnlag for meget varierte publikumsaktiviteter.

Utvalget mener det er meget viktig å få etablert et Middelaldermuseum i Gamlebyen, Oslo, og har vurdert ulike alternative plasseringer i bydelen. Den beste løsningen vil uten tvil være å kunne benytte det gamle Lokomotivverkstedet til NSB nede på Sørenga som ligger tett inntil Mariakirke- og kongsgårdsruinen (avsnitt 6). De andre alternativ vil forutsette nybygg. Utvalget har lagt mest vekt på å utrede muligheten for museum i Lokomotivverkstedet på grunn av bygningens meget gode beliggenhet, fine arkitektur og velegnete maskinhaller. Skulle det vise seg umulig å benytte denne bygningen som museum og kultursentrum i bydelen, mener utvalget at et middelaldermuseum i Gamlebyen likevel er så viktig for byen at et av nybyggingsalternativene da må gis en grundigere behandling enn det utvalget fant naturlig i denne utredningen.

En forutsetning for etableringen av et middelaldermuseum i Gamlebyen er at hovedveisystemet og andre samferdselsmessige forhold gis en for kulturminnevernet tilfredsstillende løsning som muliggjør museumsdrift i bydelen.
